

FEMINIZMUS
môžeš si
za to
sama!

TP₉

Kundy Crew: FEMINIZMUS môžeš si za to sama!, Artwall Gallery, Praha, 2015. Foto: Stephan Groetschel

ZUZANA DUCHOVÁ

Craft with Respect!
Kundy Crew in arts and contemporary
folk life

ZUZANA DUCHOVÁ

Remeslo s rešpektom!
Kundy Crew v umení a súčasnom ľudovom živote

Abstract

The beginning of influential artistic groups or projects has often been triggered by a completely innocent and not predetermined moment of enthusiasm. When does this moment exceed the four walls of a pub, a children's room or a train compartment and, the "joking" becomes a movement, a gesture of a mild generational defiance turns into an artistic attitude inspiring the masses? How to link messages and media, how to join without being tangled up?

The folk-creative group of *Kundy Crew* was formed in 2010 as an informal group of angry girls, who – according to their words – decided to take up the ultimate pastime of their grandmothers and, started to embroider. Their embroideries tackle feminist, antifascist, misanthrope, serious, humorous as well as current themes. The cross-patterned embroidery as a traditional technique, which they have chosen to express their messages, carries a certain conservatism. In this connection, however, it becomes a carrier of radical messages and helps to establish new traditions that are not based on prejudice and stereotypes. Today, *Kundy Crew* has four members, who have held punk gatherings as well as serious exhibitions in Prague (Artwall Gallery, Dox), Vienna / Budapest (Knoll Gallery), Bratislava (Fuga), Nitra (Nitra Gallery), Trenčín (The Gallery of Miloš Alexander Bazovský) and other cities.

Zuzana Duchová is a curator and culture manager. She works as the project coordinator of Creative Europe and a curator, she coordinates the project of cultural refreshment Lounge (Salónik) at the Bratislava Main Railway Station. She is interested in site-specific art, design, architecture, Slovak representation and other overlaps.
zuzana.ducho@gmail.com

Na počiatku vplyvných umeleckých skupín a projektov býva často úplne nevinný a nevykalkulovaný moment nadšenia. Kedy tento moment presiahne štyri steny krčmy, detskej izby či vlakového kupé a zo „srandičky“ sa stane hnutie, z gesta ľahkého generáčného vzdoru umelecký postoj inšpirujúci zástupy? Ako prepájať posolstvá a médiá, nadväzovať a nezamotať sa pri tom?

Ludovo tvorivá skupina *Kundy Crew* vznikla v roku 2010 ako neformálne zoskupenie nahneváných dievčat, ktoré sa podľa vlastných slov rozhodli zobrať svojim starým mamám aj tú poslednú zábavku a začali vyšívvať. Vo svojich výšivkách sa venujú témam feministickým, antifašistickým, mizantropickým, vážnym, vtipným, aktuálnym. Krížiková výšivka ako tradičná technika, ktorú si na zaznamenávanie svojich posolstiev zvolili, v sebe nesie určitý konzervativizmus. V tomto spojení sa však stáva nositeľkou radikálnych posolstiev a pomáha vytvárať nové tradície, ktoré nie sú založené na predsudkoch a stereotypoch. Skupina *Kundy Crew* má dnes štyri členky a za sebou punkové posedenia i vážne výstavy v Prahe, Viedni, Budapešti, Bratislave, Nitre, Trenčíne a v ďalších mestách.

Kundy Crew, Praha 2015. Foto: Stephan Groetschel

Mama je
len jedna.
Alebo aj
dve!

Kundy Crew: Orodujem za seba, autorská výšivka

Zoznam výstav:

- Unicorn Is More Than Nation, Knoll Galerie, Viedeň, Budapešť, 2014 (skupinová)
Xenofília, Galerie NTK, Praha, 2014 (skupinová)
Neměla provokovat, Artwall, Praha, 2015
KUNDY CREW, FUGA, Bratislava, 2015
KUNDY CREW, Klub, Košice, 2015
HATE FREE?, Dox, Praha, 2016 (skupinová)
Všichni jsme na jedné lodi (HATE FREE ART), Orlová, 2016
FolkNow.sk, BBA Gallery, Berlín, 2016 (skupinová)
„A s odporem se odvracejí“, Beastro, Bratislava, 2016
Bez názvu, Kalab, Bratislava, 2016 (skupinová)
Nomad Space Gallery, 2017 (skupinová)
Sedemdesiat sukien mala, Galéria M. A. Bazovského, Trenčín, 2017 (skupinová)
Bez nenávisti? Hate Free?, Brno – Nitra – Budapešť – Bytom, 2017 – 2018 (skupinová)
Modrotlač u Bazovského, Galéria M. A. Bazovského, Trenčín, 2018 (skupinová)

Ako ste sa dostali z obývačiek do galerijného/umeleckého kontextu? Cítite sa v ňom pohodlne?

Kundy Crew: Celý náš vstup do galerijného priestoru vznikol trochu náhodne a najskôr nám to prišlo zábavné. Prvýkrát sme vystavovali na skupinovej výstave Unicorn Is More Than Nation vo viedenskej Knoll Galerie, ktorú kurátorovala naša kamarátka Simona Bérešová. Oslovila nás a nám to prišlo vtipné, hovorili sme si „wow, koniec punku, Kundy Crew v galérii!“ Koniec punku to síce nebol, ale odvtedy sme vystavovali v Nemecku, Česku, na Slovensku, v Rakúsku a v Maďarsku. Viac ako galerijný priestor však preferujeme priestor verejný, ktorého sila spočíva v „nevyžiadanej“ kontakte s našou tvorbou. Týmto bola pre nás špeciálna práve výstava Nemala provokovať v pražskej exteriérovej galérii Artwall na Letnej alebo plagátová výstava Všichni jsme na jedné lodi v Orlové v rámci projektu HATE FREE ART. Výstava bola reakciou na vlnu rasizmu a xenofóbie v súvislosti s utečeneckou krízou.

Projekt pravdaže nevyrástá na zelenej lúke, nadväzuje vedome minimálne na rodinné tradície a reflektuje tiež realistickým spôsobom určitú romantizujúcu

vlnu folkloristických revivalov, ktoré sa valia do popkultúry i umenia v ostatnej dobe. Dôležitým prvkom je tu však vždy konkrétne umiestnenie, artikulácia diela v čase i priestore. Činnosť Kundy Crew pôsobí z istého pohľadu heterogénne, vo všetkých prejavoch je však možné vysledovať popretkávaný istý spoločný motív. Nečakanú kombináciu viacerých zdanlivo kontradiktívnych stereotypov, ale vždy s citlivosťou na konkrétnu tému. Výšivka by tradične mala byť decentná, elegantná, bezzubá, dekoratívna. Táto pichá do spoločenského správania, svedomia, do lenivosti a neschopnosti pozrieť sa sústredene bližšie a čítať, čítať a rozumieť. Slušný punk? Skôr normálny umelecký aktivizmus.

Kundy Crew je niekedy spontánny ako výkrik, ale v dlhodobom horizonte ide o dosť prepracovaný autentický a mnohovrstvový postoj. Postoj, ktorý cestou z galérie od filozofujúcich kunsthistorikov môžete pokojne predať aj na sladkom handmade trhu – je to v poriadku, keď istá skupina recipientov vníma iba „fór“ a odvahu s nadávkou v názve a za rukodielnou prácou vidí iba tú spomínanú peknú a dekoratívnu a milo vtipnú líniu. V tom sa jasne zrkadlí jeden aspekt „ľudovosti“ tejto tvorby. Vyšivanú hygienickú vložku si len tak ľahko vtipne dá na tričko či zakúpi ako bytovú dekoráciu už málokto... Priviesť k životu a udržiavať pri živote projekt, ktorý prehovára k rozdielnym cieľovým skupinám s rovnakou intenzitou a konzistentným poslanstvom, je veľká šikovnosť. S absolútnou ľahkosťou vyvolať automatickú odpoveď: „Veď to viem urobiť aj ja!“ Umenie je však v tom, robiť staré veci v nových kontextoch.

Ako vnímate módnú vlnu záujmu o folklor? Akú hodnotu má pre vás originalita? Je vôbec po postmoderne možná?

Kundy Crew: Pojem originalita sme sa vždy snažili uchopiť skôr z druhej strany: hlásame anti-copyright, naše diela sú voľne k dispozícii, napríklad na workshopoch, vyšiť Kundy Crew si môže každý a každá. Náš postoj odzrkadľuje samotný charakter výšivky a jej kolektívnu autorku. Naše workshopy majú aj performatívny charakter, ako sa zo skupiny môže stať hnutie. Folklor je kolektívny, významovo sa neobťažuje s ideou nacionalizmu/národa, ako by sa prvoplánovo mohlo zdať. Folklor je subverzívna skupina ľudí, ktorých spája nasratosť, a vysiela ju do sveta formou kódu, analógových pixelov, ale aj priamej výpovede technikou, ktorá svojou pomalosťou priam kričí, že my nikam neodchádzame, pozeráme sa a svoj hnev pretavujeme do meditatívnej tvorivosti, ktorá sa nikam neponáhľa.

Hnutie, ktoré sa snaží ísť mimo oblasť dekoratívneho zdobenia. Pravdaže, prvá asociácia vždy bude smerovať ku gýčovej retro tradícii a to je dobre. Keď chceme zneistiť, treba poznať a ovládať postoj istoty. Na druhú dobu, popri svojej nepopierateľnej vonkajšej kráse a svojom vtipe sa Kundy Crew angažujú za práva žien, spravodlivosť, toleranciu voči menšinám a proti rasizmu a nespravodlivosti každého druhu. Byť slovenskou ženou znamená príslušnosť k menšine v globálnom meradle. Identitu, ktorú je dobré pochopiť, prijať a vyťažiť z nej bez zbytočných komplexov a prehnanej romantiky.

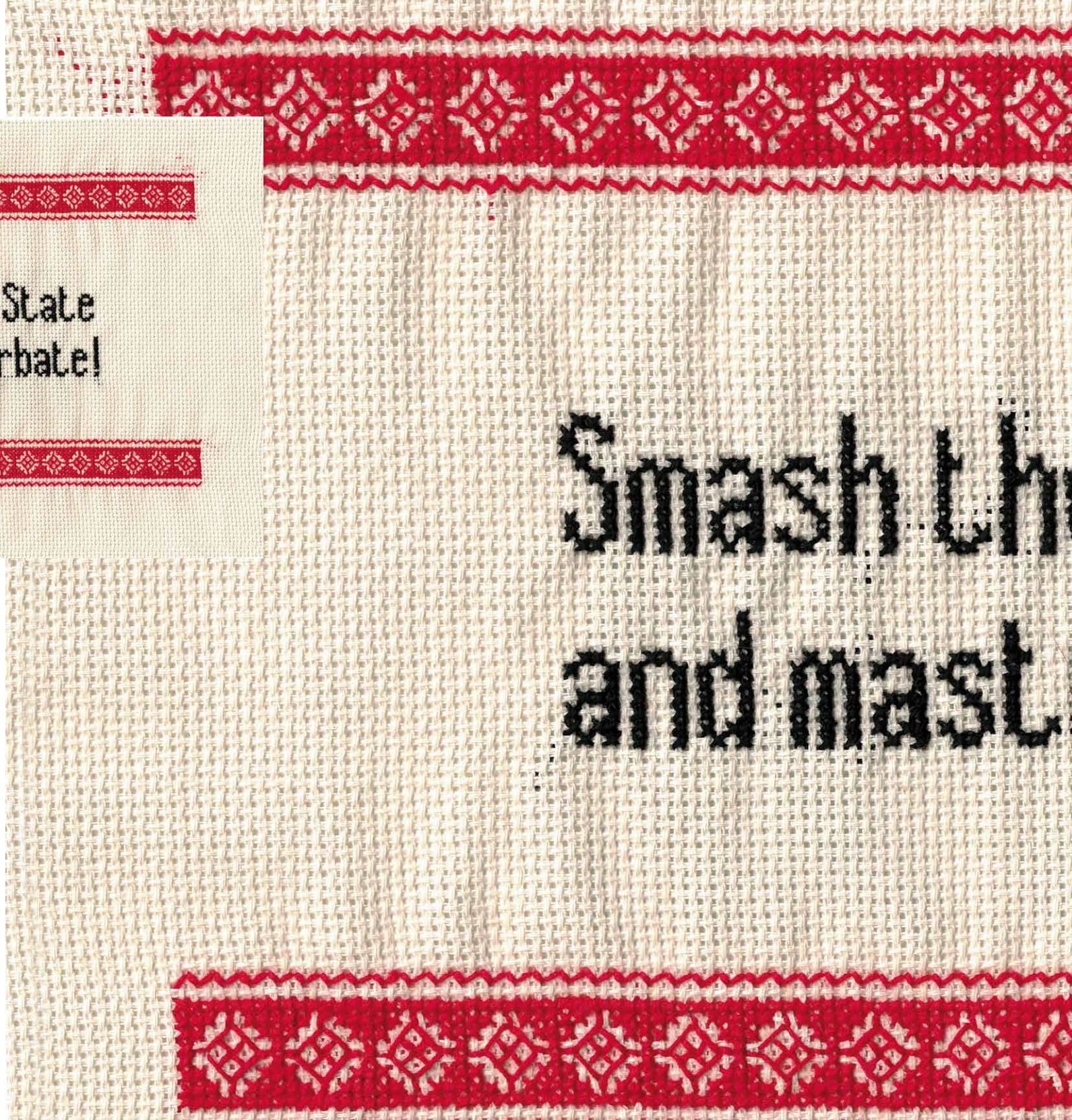
Kundy Crew: Buď rada, autorská výšivka

Kundy Crew: Nemůže každá být rebelkou, autorská výšivka

Smash the State
and masturbate!

Smash the
and masturbate!

Kundy Crew: Smahs the State and masturbate!,
autorská výšivka. Foto: Simona Béréšová

Kundy Crew: Nemala provokovat, autorská výšivka

Kundy Crew: Ženy mají gule, autorská výšivka

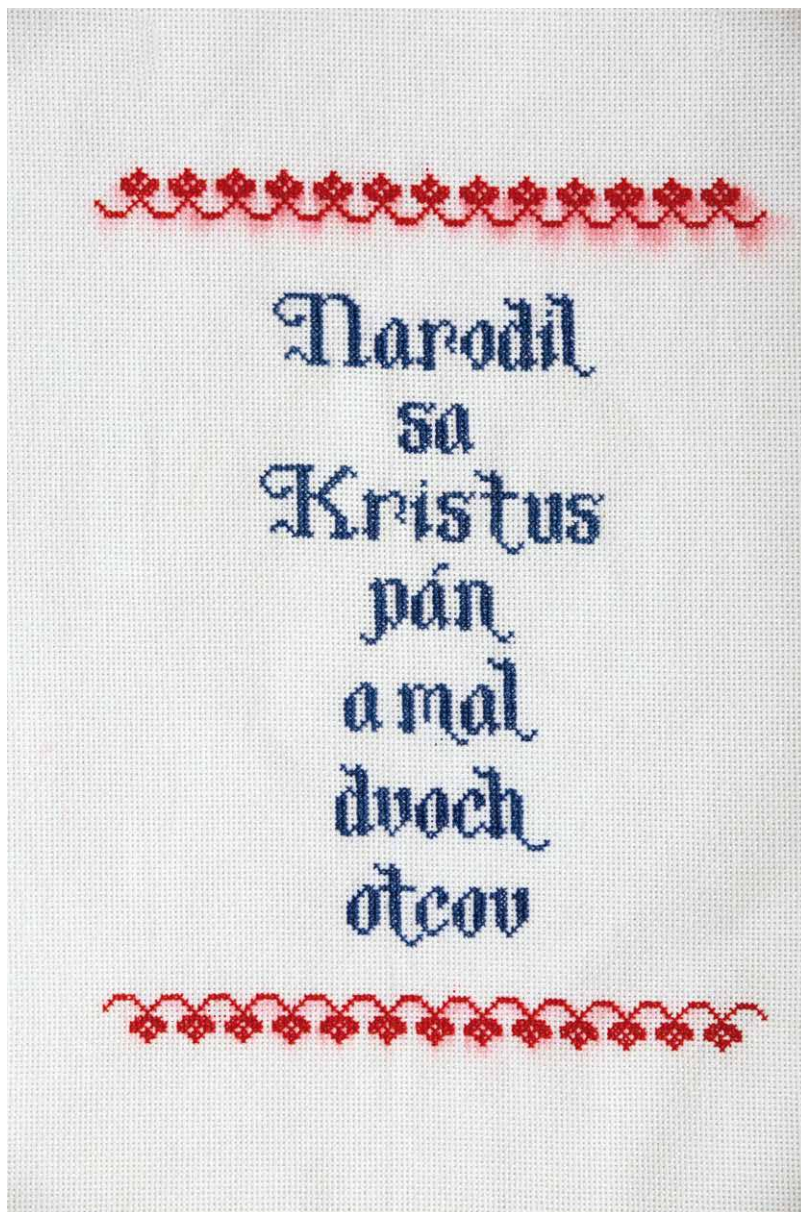

Pohľad na diela skupiny Kundy Crew prezentované v rámci výstavy Modrotlač u Bazovského, Galéria M. A. Bazovského, Trenčín, 2018. Foto: archív Vytvorené na Slovensku

Kundy Crew: Panna nemá ani ruku vyššie loktá ukázať, autorská výšivka. Foto: archív Vytvorené na Slovensku

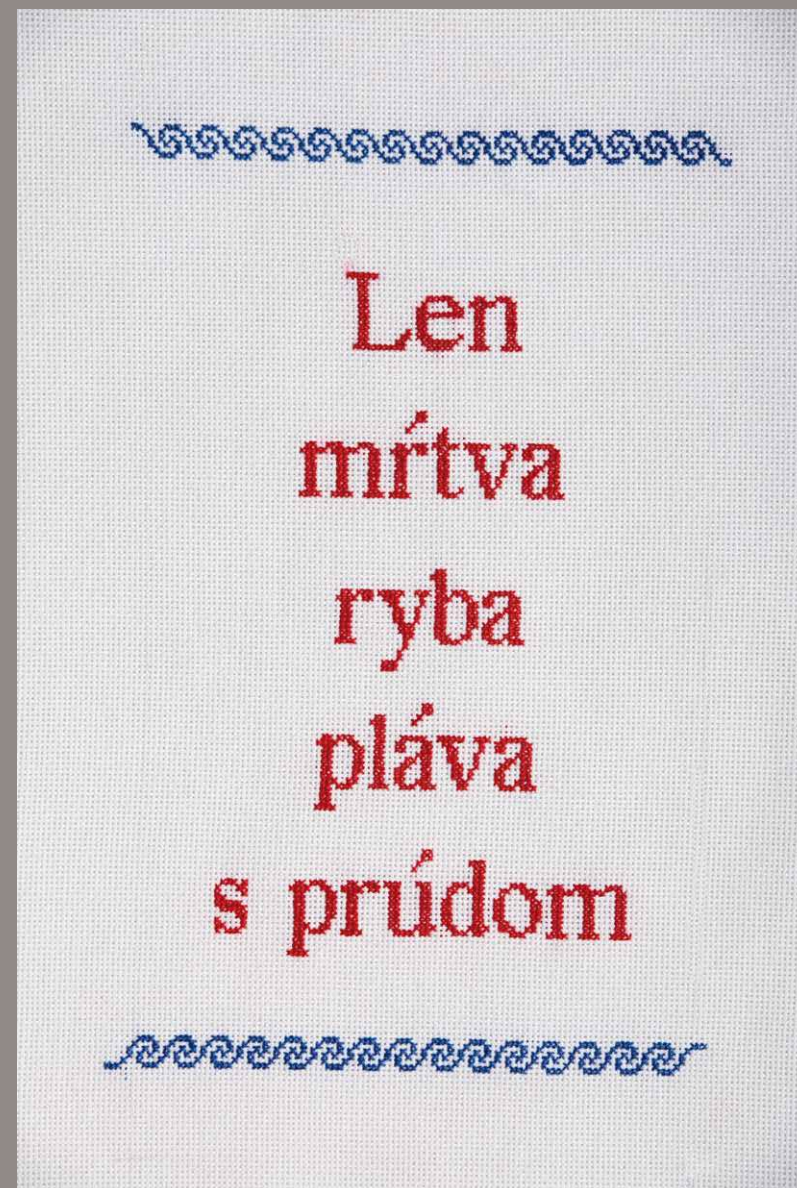

Kundy Crew: Narodil sa Kristus pán a mal dvoch otcov

Pohľad na diela skupiny Kundy Crew prezentované v rámci výstavy Bez nenávisťi? Hate Free?, Nitrianska galéria, 2018. Foto: Martin Daniš

Kundy Crew: Len mŕtva ryba pláva s prúdom, autorská výšivka

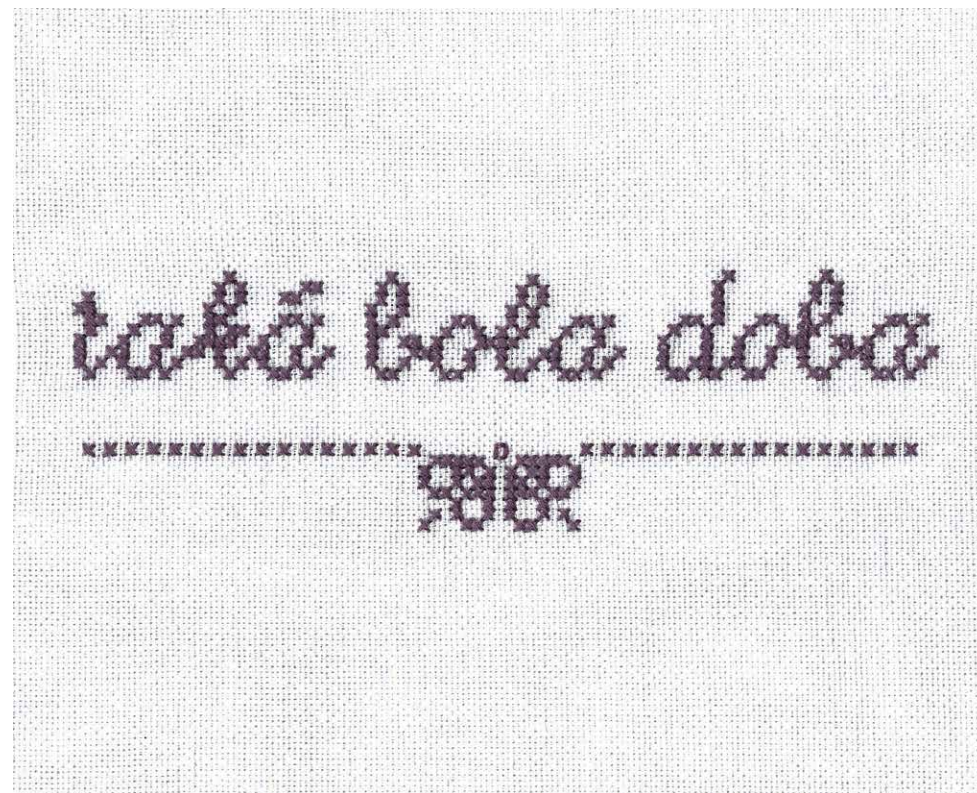
Kundy Crew: Nehaňte pud môj, autorská výšivka. Foto: Martin Daniš

Kundy Crew: Kto nemá na chlieb, je chudobný, kto nemá rozum, je ešte chudobnejší, autorská výšivka. Foto: Martin Daniš

Kundy Crew: Čo všetko by mohla byť pravda, ale nie je, autorská výšivka

Kundy Crew: Taká bola doba, autorská výšivka

Kundy Crew: mrož je viac než národ, Artwall Gallery, Praha, 2015. Foto: Stephan Groetschel

Kundy Crew: Mrož je viac než národ, autorská výšivka

Kundy Crew: Jednorozec je viac než národ, autorská výšivka

Pohľad na diela skupiny Kundy Crew vystavené v Knoll Galerie v Budapešti (2014). Foto: Simona Bérešová

Kundy Crew: Unicorn is more than nation, autorská výšivka

Kundy Crew: Nie som rasista, ale..., autorská výšivka

Kundy Crew: Bolo nám kotleba?, autorská výšivka

Kundy Crew: Kto do teba chlebo, ty doňho kebabom!, autorská výšivka

Kundy Crew: Rozhodujujsem za seba!, autorská výšivka

Kundy Crew: Vám s tým zákazom potratov už úplne jebe. ZASE, autorská výšivka

Výšivky vznikajú v určitom presne danom prostredí a sú aj prijímané presne svojím konkrétnym prostredím „followerov“. Dôležitým prvkom je rozhodne jazyk a jeho kód. Viem si predstaviť projekty, v ktorých musí presvedčivo vyznieť vyslovene univerzálna angličtina, ale tu práca so slovenčinou a slovenským slangom podčiarkuje posolstvo. Vyznieva naliehavo a autenticky, zároveň primerane sebedovome a svetovo. Vyčnieva z davu spôsobom, ktorý je pozitívny.

Z autoriek má „poriadne“ výtvarnícke vzdelanie iba jedna. Možno aj o dvadsať rokov si budú hovoriť dievčatá, ktovie, možno sa to bude hodiť. Pri takto elegantne a inteligentne nastavenom „artist statemente“ si ani neviem predstaviť, že by Kundy Crew niekedy zanikli, prípadne nemali „do čoho pichnúť“... Ihly vytiahnu zakaždým, keď ich niekto na**rie! Skupinová identita poskytuje luxus početnejšieho výskytu a možnosť zdôrazniť tú zložku, ktorú práve

Kundy Crew: Korene sú radikálne, autorská výšivka. Foto: archív Vytvorené na Slovensku. Celok a detail

Kundy Crew: MATICA do šrotu, nech žije INBUS, autorská výšivka

Autorská výšivka Kundy Crew použitá na prebale knihy Virág Erdős: Moja vina a iné, ktorá vyšla v knižnej edícii ASPEKT v roku 2016

PRO LIBRIS

Kundy Crew: Budete banovať! Free the Nováky 12, autorská výšivka

potrebujete k aktuálnemu kontextu. Skrátka buď ste, alebo nie ste „Kundou“ v akomkoľvek (pracovnom?) čase a (galerijnom) priestore. Vždy podľa potreby a aktuálnej spoločensko-politickej situácie.

Experimentujete s hraničnými formami umeleckého prejavu, nebojíte sa kontroverzií, kde sú vaše hranice, na čo by ste sa pri tvorbe výšivky či iného diela nedali nahovoriť?

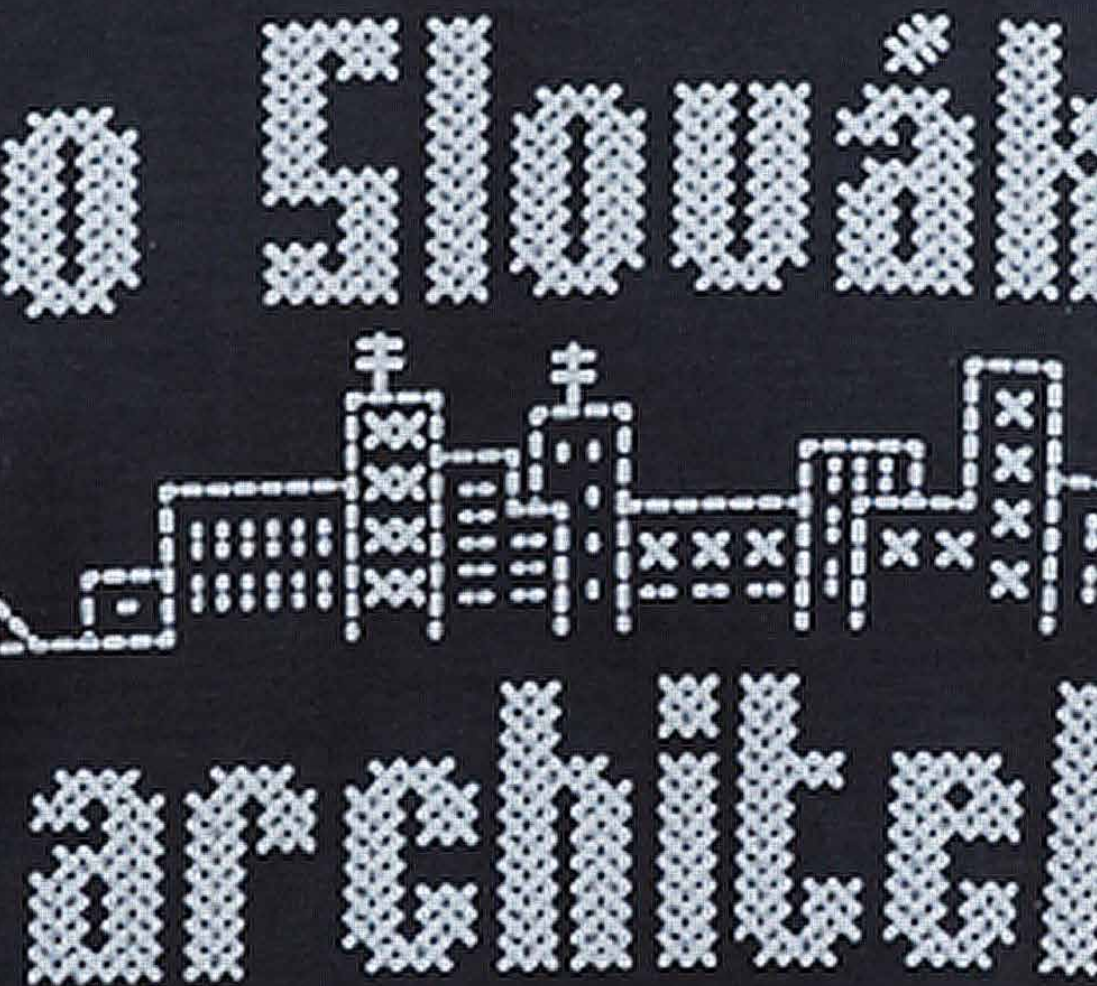
Kundy Crew: *Určite by sme sa nedali nahovoriť na niečo, s čím nie sme ideologicky stotožnené. Sme štyri, takže je prirodzené, že sa nie vo všetkom na 100 % zhodneme, o mnohých našich nápadoch dlho diskutujeme a veľakrát od nich upustíme, je to taký test, či obstoja. Všetko, čo treba tesť do kameňa, znesie určite aj kanava.*

Práca je to dlhodobá, zdĺhavá, pipľavá, niekedy meditatívna. Zábava by nemala byť plytká a samoúčelná, aktivizmus násilný a jednostranný. Kundy postupne upúšťajú od zadania na zákazku, ich cieľom je venovať sa jednotlivým prácam skôr do hĺbky, precízne a premyslene. Časť umenia a postoja je práve v dôslednom návrate k práci vlastnými rukami, aj keď obstojne vyšívajú dokáže už nejjeden stroj. Tento prístup vytvára napríklad diela starú dobrú auru, o ktorej stroj nemá tušenia. Slow prístup je tiež ekologický, aktuálny, nutný a esenciálny pre ďalšie smerovanie ľudskej produkcie a konzumácie. Netreba produkovať v kvantite, ale v kvalite. Netreba (re)produkovať akokoľvek len motív výšivky, aby sme sa dopracovali k podstate remesla i rešpektu. Rešpektu k tradíciám, svojej dobe, planéte, slabším, sami sebe...

Čo by sme mali robiť, aby sme žili ekologickejšie? Máte projekt na túto tému? Pre mňa je aj vedenie populácie k ručným prácam a ich vedomému používaniu v každodennom živote dôležitý postoj – čo sa deje na workshopoch - dávať ľuďom možnosť a vedomie, že aj oni môžu sami niečo vytvoriť.

Kundy Crew: *Znížiť spotrebu mäsa a spotrebu celkovo. Ľudstvo ako celok, ale aj ako jednotlivci. Žiť viac v rámci princípu DIY – Do It Yourself, ale zároveň nezaspať na vavrínoch a nenechať sa uchváliť vlastnou redukciovou odpadom alebo spotrebou a rozprávať sa o tom, ako podrobiť zmenu systém, v ktorom žijeme. Klimatickým témam sme sa priblížili napríklad výšivkou Budete banovať, ktorá vznikla ako akt solidarity s aktivistkami a aktivistami Greenpeace v Novákoch, ktorí sa snažili upozorniť na škodlivosť a neekologickosť ťažby uhlia v Hornej Nitre. Výťažok z predaja výšivky sme darovali klimatickému kolektívu Limity jsme my.*

Zuzana Duchová je kurátorka a kultúrna manažérka. Pracuje ako projektová koordinátorka programu Kreatívna Európa a kurátorsky vedie projekt kultúrneho občerstvenia Salónik na Hlavnej stanici v Bratislave. Zaujíma sa o site-specific umenie, dizajn, architektúru, reprezentáciu Slovenska a iné presahy.
zuzana.ducho@gmail.com

Kundy Crew: Čo Slovák to architekt, autorská výšivka použitá ako design na tričku

Kundy Crew: Bijem sa ako baba,
Artwall Gallery, Praha, 2015.
Foto: Stephan Groetschel